

Persontilpasset medisin eller presisjonsmedisin?

SPRÅKSPALTEN

KASHIF WAQAR FAIZ

E-post: kashiffaiz@gmail.com

Kashif Waqar Faiz er spesialist i nevrologi, ph.d. og master i helseadministrasjon. Han er seksjonsleder, overlege og forsker ved Akershus universitetssykehus.

Uttrykkene persontilpasset medisin og presisjonsmedisin brukes som synonymer, men er de det?

Persontilpasset medisin defineres av Helsedirektoratet som «forebygging, diagnostikk, behandling og oppfølging tilpasset biologiske forhold hos den enkelte». *Presisjonsmedisin* og *stratifisert medisin* er angitt som synonymer (1).

Skreddersydd behandling

Hvis man ser bredt på det, har medisinsk behandling alltid vært persontilpasset, med målrettet diagnostikk og behandling avhengig av blant annet alder, kjønn, komorbiditet, kroppsvekt, pasientens preferanser og legemiddelinteraksjoner. Det nye er at resultater fra molekylærbiologi og genetisk testing også brukes til å skreddersy behandling for den enkelte, derav persontilpasningen i *persontilpasset medisin* (2).

Søk i Nasjonalbibliotekets digitale samling (bokhylla.no) gir treff på «persontilpasset medisin» siden 2011, mens «presisjonsmedisin» dukker opp i 2015. *Persontilpasset medisin* er altså det eldste uttrykket og gir flest treff i både bokhylla.no og Tidsskriftets nettutgave.

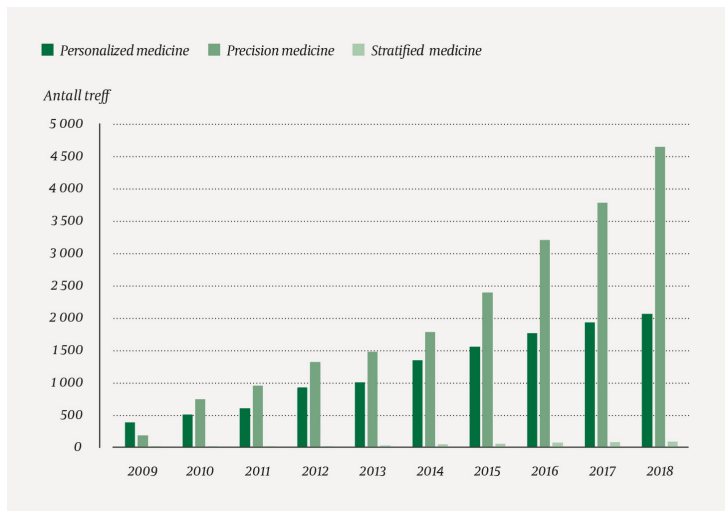
Precision Medicine Initiative

På engelsk gjenfinnes de samme uttrykkene. I en oversiktsartikkel står det at første publikasjon med *precision medicine* kom i 1997, og at *personalized medicine* kom i 1999 (3). På engelsk finnes også andre beslektede uttrykk: *personalized healthcare*, *individualized medicine* og *P4 medicine* (*predictive, preventive, personalized* og *participatory*).

I USA har National Research Council uttrykt bekymring for at *personalized medicine* kan misforstås slik at man tror at det kan utvikles en unik behandling for hver enkelt pasient, noe som ikke er tilfelle (4). Rådet anbefalte allerede i 2011 at *precision medicine* bør brukes om medisinsk behandling som vil være mest mulig effektiv for den enkelte pasient basert på genetiske, miljømessige og livsstilsavhengige faktorer (4). I praksis ligger presisjonsnivået på subgruppenivå, og ikke individnivå (2, 4). I tråd med dette lanserte president Obama det nasjonale *Precision Medicine Initiative* i 2015 (2, 5, 6).

I vitenskapelige miljøer virker bruken å ha gått i favør av *presisjonsmedisin*, men begge uttrykkene får over 1 000 treff årlig i PubMed de siste årene (figur 1). Det at det finnes flere

uttrykk om samme tema, og hvilket uttrykk som bør brukes, diskuteres også internasjonalt (7–9).

Figur 1 Antall treff i PubMed fra hvert år i perioden 2009–18 etter søk på «personalized medicine», «precision medicine» og «stratified medicine».

Svensk, dansk og norsk

I Sverige er *precisionsmedisin* mest brukt (10), men både *individualiserad medicin*, *personaliserad medicin* og *individ Anpassad medicin* er i bruk. I den danske nasjonale strategien brukes *personlig medicin*, men det nevnes også alternativer som *præcisionsmedicin*, *skreddersyet medicin* og *målrettet behandling* (11). I den norske nasjonale strategien fra 2016 blir *persontilpasset medisin* brukt uten nærmere problematisering (1), noe som kan vitne om lavt refleksjonsnivå rundt begrepsbruken.

Konklusjon

Internasjonalt ser det ut til at man går i retning av *presisjonsmedisin* framfor *persontilpasset medisin*. Men flere uttrykk er i omløp: *persontilpasset*, *individualisert*, *individtilpasset*, *personlig*, *stratifisert* og *skreddersydd medisin*, *presisjonsmedisin*, *P4-medisin*, *målrettet behandling* og kanskje enda flere. Alle er flertydige og har uklare definisjoner, og det er ikke åpenbart hvilket som bør foretrekkes.

LITTERATUR:

1. Nasjonal strategi for persontilpasset medisin i helsetjenesten 2017–2021. IS-2446. Oslo: Helsedirektoratet, 2016.
https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/strategi-for-persontilpasset-medisin-i-helsetjenesten/Nasjonal%20strategi%20for%20persontilpasset%20medisin%20i%20helsetjenesten.pdf/_/attachment/inline/b1d01025-21b2-4efc-a38a-d310781b5e10:81b9e4f8918378a1380704f2d18219960c688859/Nasjonal%20strategi%20for%20persontilpasset%20medisin%20i%20helsetjenesten.pdf Lest 9.10.2019.
2. Ashley EA. The precision medicine initiative: a new national effort. *JAMA* 2015; 313: 2119–20. [PubMed][CrossRef]
3. Pokorska-Bocci A, Stewart A, Sagoo GS et al. 'Personalized medicine': what's in a name? *Per Med* 2014; 11: 197–210. [PubMed][CrossRef]
4. National Research Council. *Toward precision medicine: building a knowledge network for biomedical research and a new taxonomy of disease*. Washington, DC: National Academies Press, 2011.
5. U.S. National Library of Medicine. *What is the Precision Medicine Initiative?* <https://ghr.nlm.nih.gov/primer/precisionmedicine/initiative> Lest 9.10.2019.

6. The White House. FACT SHEET: President Obama's Precision Medicine Initiative. <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/01/30/fact-sheet-president-obama-s-precision-medicine-initiative> Lest 9.10.2019.
7. Guchet X. What's in a word? The person of personalized (nano)medicine. *Nanomedicine (Lond)* 2015; 10: 3167-79. [PubMed][CrossRef]
8. March R, Schott C. Personalized/Precision Medicine/Personalised Healthcare: the art of giving different names to the same thing? *Per Med* 2017; 14: 463-6. [PubMed][CrossRef]
9. Erikainen S, Chan S. Contested futures: envisioning «Personalized,» «Stratified,» and «Precision» medicine. *New Genet Soc* 2019; 38: 308-30. [PubMed][CrossRef]
10. Färdplan life science – vägen till en nationell strategi. Stockholm: Regeringskansliet, 2018. https://www.regeringen.se/49f4ae/contentassets/56843ad8d87f4765a74339d56b49b95d/180629_fardplan-life-science-002.pdf Lest 9.10.2019.
11. Personlig medicin til gavn for patienterne. Klar diagnose, målrettet behandling, styrket forskning. National strategi for personlig medicin 2017-2020. København: Sundheds- og ældreministeriet, 2016. https://www.sum.dk/Temaer/Personlig-medicin/~/_media/Filer%20-%20Publikationer_i_pdf/2016/Personlig-medicin-dec-2016/National-strategi-for-Personlig-Medicin.ashx Lest 9.10.2019.

Publisert: 13. januar 2020. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.19.0645
© Tidsskrift for Den norske legeförening 2020. Lastet ned fra tidsskriftet.no